

DATUM 11-5-2020
AAN Commissie RGW / Provinciale Staten
VAN Gedeputeerde Hanke Bruins Slot
DOORKIESNUMMER -
ONDERWERP Beantwoording schriftelijke vragen Statenbrief O-gen commissie RGW 13 mei 2020

Met het oog op de commissie RGW van 13 mei as. heeft een aantal fracties vragen gesteld over de Statenbrief O-gen (2020RGW71). Hieronder vindt u onze beantwoording:

VVD

Vraag 1

Aan het eind van de vorige Statenperiode heeft Provinciale Staten extra ruimte gevraagd om tot een goede uitkomst van dit proces te komen die recht doet aan governance regels en een goede verbinding met actieve partners in het gebied; participatie, open staan voor nieuwe initiatieven en innovatieve resultaten. Als signaal van de uitkomst van dit proces is de brief teleurstellend. De VVD-fractie krijgt graag antwoord op de volgende vragen:

- a) Welke stappen zijn gezet die tot deze uitkomst hebben geleid? Welke acties heeft de provincie genomen?
- b) Wat zijn nu de mogelijkheden voor projecten zoals O-gen die uitvoert binnen onze provincie?
- c) Wat is de bereidheid van de O-gen leden om daarin een rol te spelen?
- d) Wat zijn de gevolgen voor de beleidsambities van de provincie en de financiële gevolgen?

Antwoord:

Ad. a

In december 2018 hebben GS besloten tot een nieuwe werkwijze voor de Agenda Vitaal Platteland (AVP). U bent hierover geïnformeerd met Statenbrief 2019RGW16. Met dit besluit is het Instellingsbesluit provincie Utrecht AVP-gebiedscommissie Utrecht-Oost ingetrokken per 1 januari 2019. Op deze wijze werd concreet invulling gegeven aan het advies van twee advocatenkantoren om advies (bestuursrechtelijk) en uitvoering (privaatrechtelijk) te scheiden. Voor de provincie waren gesignaleerde risico's voor de governance en de rechtmatigheid de redenen om deze werkwijze aan te passen. Gebiedscoöperatie O-gen heeft daarop (in tegenstelling tot de AVP Gebiedscommissie Utrecht West) aangegeven geen gebruik meer te willen maken van de wettelijke adviesrol. Dat betekent dat O-gen zich uitsluitend richt op de uitvoering. De coöperatie opereert sinds 1 januari 2019 als een zelfstandige (privaatrechtelijke) organisatie die vanuit de provincie Utrecht slechts nog gefinancierd wordt vanuit opdrachten en projectsubsidies.

De provincie Utrecht en O-gen hebben in 2019 samen adviesbureau Berenschot opdracht gegeven om, binnen de kaders van het GS-besluit van december 2018, te onderzoeken hoe hun onderlinge samenwerking het beste ingericht kan worden. Dit onderzoek is volledig gefinancierd door de provincie. Dat heeft geresulteerd in het Berenschot-rapport uit september 2019 'Samenwerken voor de vitaliteit en kwaliteit van het landelijk gebied in Utrecht Oost'. Dit rapport is verzonden aan Provinciale Staten (2019RGW89). Kort samengevat komt het rapport erop neer dat O-gen met de provincie kan samenwerken door het inschrijven op opdrachten en door het aanvragen van projectsubsidies. Daarnaast kan in een separaat overleg bestuurlijke afstemming tussen O-gen en de provincie plaatsvinden.

Om O-gen in staat te stellen de overgang te maken naar een nieuw financieringsmodel voor de organisatie hebben wij een transitiebudget à € 810.000 beschikbaar gesteld. In de motie 'Lucht voor O-gen' (M05-2019) heeft u ons unaniem verzocht:

1. *De exploitatiesubsidie aan de gebiedscoöperatie O-gen conform artikel 4:51 van de Awb te blijven verlenen tot de resultaten van het onderzoek bekend zijn, met als uiterste deadline 30 september 2019.*

2. *Daarna vanuit de resterende beschikbare middelen voor de transitie een transitievergoeding beschikbaar te stellen voor de uit te werken transitie, op basis van een door O-gen op te stellen transitieplan.*

Conform deze motie hebben wij aan de Gebiedscoöperatie O-gen een proceskostensubsidie verstrekt voor het eerste kwartaal van 2019 en een exploitatiesubsidie tot eind september 2019 voor een bedrag van €427.500. Eind november hebben wij aan de Gebiedscoöperatie O-gen een transitievergoeding verstrekt à €483.500. Dit is €101.000 meer dan de resterende beschikbare middelen à €382.500. We hebben daartoe besloten om O-gen voldoende tijd te geven om de samenwerkingsrelatie verder vorm te geven en de gebiedscoöperatie voldoende mogelijkheden te geven om de transitie daadwerkelijk te maken. Hiermee hebben wij nagenoeg geheel voldaan aan de door Gebiedscoöperatie O-gen in haar transitieplan gevraagde budget. U bent hierover reeds geïnformeerd via Statenmemo 2020RGW27.

Eerder hebben we vijf subsidies en drie opdrachten aan de Gebiedscoöperatie O-gen verstrekt die momenteel nog niet zijn afgerond. Daarnaast hebben we begin 2020 een drietal opdrachten verstrekt. Tevens hebben we januari 2020 een viertal subsidievoorstellen beoordeeld en hebben we O-gen op de hoogte gebracht van aanvullende subsidiemogelijkheden. Ook hebben we bestuurlijk en ambtelijk contact gezocht met de provincie Gelderland over subsidiemogelijkheden daar. Sinds oplevering van het rapport van Berenschot zijn er drie bestuurlijke overleggen gevoerd met O-gen over de onderlinge samenwerking.

Kortom, we hebben O-gen intensief ondersteund om als zelfstandig uitvoeringsorganisatie door te gaan. Onder andere door de inzet van Berenschot en de inspanningen die zijn gepleegd om O-gen te voorzien van opdrachten en subsidies. We betreuren het dat de gebiedsraad het besluit heeft genomen om de werkorganisatie op te heffen.

Ad. b

De opdrachten die de Gebiedscoöperatie O-gen nu uitvoert kunnen grotendeels gewoon worden afgerond. De opdrachten die een langer tijdsbestek beslaan/ nog niet zijn gestart worden teruggetrokken en worden opnieuw aanbesteed. Er worden afspraken met O-gen gemaakt over de afronding van lopende opdrachten.

O-gen is aan het bekijken of lopende subsidies eventueel kunnen worden overgedragen aan derde partijen. Voor toekomstige subsidieprojecten zullen andere partijen initiatief moeten nemen. Partijen binnen de coöperatie zullen onderling moeten bepalen wie als subsidieaanvrager richting de provincie optreedt.

Ad. c

Vorige week heeft op initiatief van ons bestuurlijk overleg met de provincie Gelderland en de voorzitter van O-gen plaatsgevonden. Daarin gaf de voorzitter van de gebiedsraad van O-gen aan dat hun voorzitter van de ledencommissie een opdracht aan een externe partij gaat verstrekken om dit te onderzoeken en hierover te adviseren. Op basis van de uitkomsten kunnen wij bezien op welke wijze wij hen kunnen blijven inzetten voor de maatschappelijke opgave in het landelijk gebied. In het bestuurlijk overleg is de afspraak gemaakt dat de provincies Utrecht en Gelderland gezamenlijk met de voorzitter van O-gen in gesprek zullen gaan over de uitkomsten van het externe onderzoek.

Ad. d

De uitvoering van de beleidsambities van de provincie Utrecht is in de afgelopen jaren volledig bij de provincie zelf belegd. Wij kunnen zelfstandig blijven samenwerken met relevante partijen uit het landelijk gebied. Wel verliezen we een betrokken uitvoeringspartner met veel netwerk, kennis en historie.

Het opheffen van de werkorganisatie heeft voor de provincie geen financiële gevolgen. Er worden afspraken gemaakt over het afronden dan wel teruggeven van verstrekte opdrachten en lopende subsidies. De inschatting is dat dit financieel geen negatieve effecten heeft.

SGP

Vraag 1

Wij merken op dat er een verschil is in de toonzetting van uw brief d.d. 14 april en het persbericht van de zijde van O-gen d.d. 22 april. We hebben hierover een aantal vragen:

- a) Waren de provinciale organisatie en gebiedscoöperatie het samen eens over de interpretatie van het rapport van Berenschot? Zo nee, wat is gedaan om de interpretatieverschillen weg te nemen?
- b) Waren de provinciale organisatie en gebiedscoöperatie het samen eens over de juridische mogelijkheden van opdrachtverlening aan en subsidieaanvragen door de gebiedscoöperatie? Zo nee, wat is gedaan om deze verschillen van inzicht weg te nemen?

- c) Heeft het college de indruk dat gezamenlijk werd gewerkt aan een toekomst-vaste relatie of was er sprake van twee verschillende denklijnen die nooit tot elkaar zijn gekomen? Indien het laatste het geval is, wat heeft de provincie gedaan om deze denklijnen tot elkaar te brengen?

Antwoord:

Ad. a

Ja, in het bestuurlijk overleg van 26 september 2019 is het rapport van Berenschot gezamenlijk onderschreven. In het gezamenlijk geaccordeerde verslag staat opgenomen: "Het rapport [van Berenschot] biedt een goede basis voor het maken van afspraken. O-gen en de provincie Utrecht hebben de intentie samen verder te bouwen aan een goede samenwerking gericht op de toekomst. Het realiseren van publieke waarden staat daarbij voorop. Het rapport van Berenschot geeft de randvoorwaarden aan waarbinnen deze samenwerking plaatsvindt."

Ad. b

We hebben het onderzoek van Berenschot gezamenlijk uitgevoerd/begeleid. Dit is in goede samenwerking gebeurd. Door Berenschot is uitvoerig ingegaan op wat wel en niet mogelijk is in de samenwerking tussen O-gen en de provincie Utrecht. Zoals ook vermeld onder a hebben wij gezamenlijk het rapport onderschreven.

Ad. c

Het college heeft gezamenlijk met O-gen gewerkt aan een toekomstvaste relatie conform onze intentie. Vandaar ook het proces met Berenschot, de transitievergoeding en het zelf ook inzichtelijk maken welke opdrachten/aanbestedingen we wilden doen. De bestuurlijke overleggen met O-gen zijn benut om gezamenlijke ambities te bepalen. Ambtelijk is bekeken welke mogelijkheden er zijn voor subsidies en opdrachten binnen de kaders zoals gesteld in het rapport van Berenschot.

Vraag 2

Bij agendapunt 11 zien wij dat er meerjarenafspraken zijn gemaakt met HUL, LEU en IVN.

- a) Zijn deze meerjarenafspraken juridisch houdbaar?
b) Waren er mogelijkheden om met O-gen soortgelijke meerjarenafspraken te maken? Zo ja, waarom is dat dan niet gebeurd? Zo nee, waarom niet en waarom dan wel met genoemde partners?

Antwoord:

Ad a.

In pijler 3 van de provinciale Natuurvisie (2017) hebben PS het beleid vastgesteld voor 'beleven en betrekken'. Net als op het vlak van cultuur en erfgoed is de uitvoering van dit beleid in belangrijke mate en al jarenlang belegd bij enkele organisaties die deze taken provinciebreed kunnen uitvoeren. Deze organisaties, waaronder LEU, HUL en IVN, beschikken provinciebreed over specifieke uitvoeringskennis, over specifieke netwerken en garanderen continuïteit op terreinen waarbij er onvoldoende kansen liggen voor marktpartijen. Daarbij gaat het om specifiek benoemde kerntaken van deze organisaties, gekoppeld aan door PS vastgestelde provinciale beleidsdoelen. In de Beleidsuitwerking Natuur en Samenleving waarnaar u verwijst worden deze kerntaken voor de komende subsidieperiode beschreven.

Juist om continuïteit te borgen, uitvoeringskennis te behouden en om daarmee te kunnen sturen op het bijdragen aan onze beleidsdoelstellingen worden de subsidies verstrekt voor een periode van in principe vier jaren. Het gaat niet om afspraken, maar om meerjarige subsidies die worden getoetst op aspecten van staatssteun en rechtmatigheid. Dat is ook vier jaar geleden gebeurd en heeft toen zijn beslag gekregen door het toepassen van het aanwijzen van de kerntaken als Dienst van Algemeen Economisch Belang. Ook voor de komende periode zal bij de subsidieverlening aan LEU, HUL en IVN een op maat gesneden staatssteunoplossing worden toegepast.

Kortom, de meerjarenafspraken met HUL, LEU en IVN zijn opgesteld binnen het beleid dat we als provincie hebben over samenwerking met partnerinstellingen en zijn zowel financieel als juridisch getoetst.

Ad b.

O-gen heeft juridisch een andere positie dan de genoemde organisaties. De partnerinstellingen van de provincie zijn of geen ondernemer of ze hebben een duidelijke knip gelegd in hun boekhouding. Ze garanderen uitvoeringskennis en continuïteit op provinciale beleidsterreinen waar onvoldoende kansen liggen voor marktpartijen. De Gebiedscoöperatie O-gen is daarentegen wel een onderneming. De uitvoeringsactiviteiten die O-gen aanbiedt, worden in voldoende mate aangeboden op een markt.

Vanwege bovenstaande is het niet mogelijk om soortgelijke meerjarenafspraken als met HUL, LEU of IVN te maken.

Vraag 3

Wij hebben er behoefte aan dat voor de Staten helder is hoe het proces vanaf onze motie in februari 2019 tot de opheffing van de werkorganisatie in april 2020 is gelopen. Hierbij is voor ons met name van belang wat er gebeurd is na oplevering van het rapport van Berenschot. Zowel in de brief als in het persbericht lezen wij over wederzijdse inspanningen die zijn geleverd na oplevering van het rapport van Berenschot. We hebben hierover de volgende vragen:

- a) Onder 1. maakt u melding van een aantal enkelvoudig aanbestede opdrachten. Wat is de totale som van deze opdrachten?
- b) Onder 2. wordt melding gemaakt van een viertal subsidievoorstellen van de kant van O-gen. Kunt u ons de voorstellen van de gebiedscoöperatie doen toekomen en daarbij precies toelichten wat de stand van zaken was op het moment dat O-gen besloot de werkorganisatie op te heffen?
- c) Onder 3. wordt gewezen op een aantal subsidiemogelijkheden waar O-gen gebruik van zou kunnen maken. Kunt u aangeven welke dit zijn en waarom O-gen gemeend heeft hiervan geen gebruik te moeten maken.
- d) Onder 4. meldt u dat u overleg hebt gehad met de provincie Gelderland om te bezien welke mogelijkheden van samenwerking er zouden kunnen zijn. Waar heeft dit toe geleid?
- e) Wij hebben meerdere keren opgeroepen om samen met O-gen te werken aan een samenwerkingsagenda, zoals dat ook gebeurt met partners als IVN, HUL en LEU. Zijn hiertoe aanzetten geleverd? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?
- f) Is met O-gen de optie besproken om alsnog om te schakelen naar een adviesfunctie, toen bleek dat de mogelijkheden binnen uw interpretatie van het Berenschotrapport beperkt zijn?

Antwoord:

Ad a.

De totale som van deze 3 opdrachten die begin dit jaar zijn uitgezet bedraagt €71.255. Een vierde opdracht à €22.328 is in overleg met O-gen op het laatste moment ingetrokken in verband met het opheffen van de werkorganisatie. Zoals ook vermeld in de Statenbrief is O-gen daarnaast op de hoogte gesteld van een tweetal meervoudige opdrachten, waar de gebiedscoöperatie in de loop van 2020 op in kan schrijven m.b.t. de provinciale opgave om langs diverse provinciale wegen te werken aan de ontsnipperingsopgave en het voorkomen van aanrijdingen. Daarnaast heeft de Gebiedscoöperatie deelgenomen aan de marktconsultatie voor de landbouwcoaches en hadden zij kunnen inschrijven op deze aanbesteding.

Ad b. en c.

Zie bijgevoegd de vier subsidievoorstellen en onze reactie hierop. Daarin hebben we alle namen en een aantal bedragen zwart gemaakt, om zo bedrijfsgevoelige informatie en privacy te beschermen. De totaalbedragen zijn wel zichtbaar. In onze reactie op de subsidievoorstellen zijn tevens de alternatieve subsidiemogelijkheden opgenomen. Het is aan de Gebiedscoöperatie O-gen om te bepalen in hoeverre zij wel/niet gebruik willen maken van de subsidiemogelijkheden vanuit de provincie Utrecht.

Eerder hebben we vijf subsidies en drie opdrachten aan de Gebiedscoöperatie O-gen verstrekt die momenteel nog niet zijn afgerond. Daarnaast hebben we begin 2020 een drietal opdrachten verstrekt. Ook hebben we bestuurlijk en ambtelijk contact gezocht met de provincie Gelderland over subsidiemogelijkheden daar. Sinds oplevering van het rapport van Berenschot zijn er 3 bestuurlijke overleggen gevoerd met O-gen over de onderlinge samenwerking.

Ad d.

Enkele maanden geleden heb ik contact opgenomen met de provincie Gelderland met de vraag welke mogelijkheden er waren bij de provincie Gelderland voor subsidieverstrekking. Gedeputeerde Drenth van Gelderland heeft bevestigd dat zijn provincie ontvankelijk is voor aanvragen voor projectsubsidies van de Gebiedscoöperatie O-gen. Ook ambtelijk is dit bevestigd. Wij hebben de Gebiedscoöperatie O-gen gewezen op de mogelijke samenwerking binnen projecten met de provincie Gelderland.

Bij het op de hoogte stellen van het principebesluit door de Gebiedsraad heb ik aangegeven dat gedeputeerde Drenth en ik in overleg zouden willen gaan met O-gen. De voorzitter van O-gen heeft aangegeven dat hij na de formele besluitvorming dit overleg zou willen voeren. Op 7 mei hebben wij gezamenlijk een overleg gevoerd met de voorzitter van de gebiedsraad over het genomen besluit en mogelijke toekomstige samenwerking.

Daarin gaf de voorzitter van O-gen aan dat hun voorzitter van de ledencommissie een opdracht aan een externe partij gaat verstrekken om dit te onderzoeken en hierover te adviseren. Op basis van deze uitkomsten kunnen wij bezien op welke wijze wij hen kunnen blijven inzetten voor de maatschappelijke opgave in het landelijk gebied. In

het bestuurlijk overleg is de afspraak gemaakt om na de uitkomsten van het externe onderzoek samen met de provincie Gelderland en de voorzitter van O-gen in gesprek te gaan.

Ad e.

In het bestuurlijk overleg op 4 december 2019 hebben wij besproken welke opgaven de provincie de komende periode heeft en heeft de Gebiedscoöperatie aangegeven welke onderwerpen zij op wil samenwerken. Op die onderwerpen is de Gebiedscoöperatie O-gen verder gegaan met de uitwerking van subsidievoorstellen. Onze samenwerkingsrelatie is, zoals bekend, een andere dan die met de genoemde partners. O-gen is immers geen partnerinstelling, zij moet juridisch gezien worden als onderneming. Tevens hebben wij vanuit de provincie zelf ook onze verantwoordelijkheid genomen door actief op zoek te gaan naar mogelijkheden voor opdrachtverstrekking aan de Gebiedscoöperatie O-gen.

Ad. f

Gezamenlijk hebben wij de conclusies uit het rapport van Berenschot onderschreven. De Gebiedscoöperatie O-gen heeft er zoals bekend voor gekozen om een zelfstandige uitvoeringsorganisatie te zijn. Het is aan O-gen om te bepalen of zijn een adviesfunctie wensen en zij dienen daarvoor hun coöperatie om te vormen. Het is uit juridisch oogpunt in de huidige vorm niet mogelijk om met O-gen samen te werken vanuit een adviesrol.

Vraag 4

Wanneer kreeg u voor het eerst signalen dat de toekomst van de werkorganisatie onder druk stond? Wat hebt u daarna gedaan om dit voorkomen?

Antwoord:

In november 2019 hebben wij een transitievergoeding verstrekt aan de Gebiedscoöperatie O-gen om de slag naar een uitvoeringsorganisatie te maken. Deze hebben wij met €101.000 verhoogd om tot een gewijzigde inrichting van de organisatie te komen conform het transitieplan van O-gen.

In het bestuurlijk overleg op 21 februari 2020 heeft de Gebiedscoöperatie aangegeven dat er naast de opdrachten en mogelijke subsidies vanuit de provincie meer middelen nodig zijn om de organisatie op de langere termijn draaiend te houden.

Vooruitlopend op het bestuurlijk overleg van 21 februari hebben we bestuurlijk en ambtelijk contact opgenomen met Gelderland. Deze provincie heeft op beide niveaus aangegeven dat er subsidiemogelijkheden waren en dat zij op basis van onderbouwde voorstellen ook bereid waren tot het verstrekken van subsidies. Op 19 maart hebben wij nogmaals contact met de provincie Gelderland om hen te informeren over de ontwikkelingen bij O-gen.

De marktconsultatie voor de landbouwcoaches is twee maanden eerder ingezet dan gepland om zo sneller tot aanbesteding te kunnen overgaan. Ook hebben we O-gen gevraagd welke stappen zij gezet hebben om naast de activiteiten van de provincie Utrecht ook met andere publieke partijen in gesprek te zijn om subsidievoorstellen en opdrachten te krijgen.

Eind maart ontvingen wij het vertrouwelijk bericht dat de publieke partners in de gebiedsraad van de Gebiedscoöperatie O-gen bijeen zouden gaan komen om het principebesluit te nemen om de werkorganisatie op te heffen. We hebben Gelderland daarop benaderd en samen O-gen daarop het aanbod gedaan om op korte termijn bestuurlijk overleg te houden. Toen de publieke partners dat principebesluit daadwerkelijk hadden genomen en wij op 1 april daarvan formeel in kennis zijn gesteld hebben Utrecht en Gelderland samen dat aanbod voor een overleg herhaald. De voorzitter van O-gen heeft aangegeven dat hij dat overleg na de formele besluitvorming zou willen voeren. Op 7 mei hebben wij alsnog dat gezamenlijk overleg gevoerd.

Vraag 5

Bent u bereid een externe partij te laten onderzoeken op welke punten de zoektocht van ongeveer twee jaar is misgelopen en wat we hiervan kunnen leren?

Antwoord:

Vanuit de provincie voeren wij op dit moment een brede evaluatie uit naar het Agenda Vitaal Platteland van de start in 2007 tot eind 2019. Daar is ook de samenwerking met de Gebiedscoöperatie O-gen en met gebiedspartners onderdeel van. Deze evaluatie wachten wij af. Daarnaast wil ook de Gebiedscoöperatie O-gen binnenkort zelfstandig onderzoek gaan doen naar hoe de toekomst van de coöperatie kan worden vormgegeven.

Vraag 6

Welke mogelijkheden ziet u voor toekomstige samenwerking met de partners die binnen O-gen verenigd zijn?

Antwoord:

We zijn bezig met de brede evaluatie van het Agenda Vitaal Platteland. In de zomer ontvangen wij de uitkomsten. In juni gaan wij starten met de concernopdracht landelijk gebied. Als deelvraag staat hierin hoe wij met de gebieden willen gaan samenwerken. We willen sowieso onze opgaven in samenwerking met gebiedspartijen realiseren, we moeten echter nog bezien op welke wijze we dit zullen gaan vormgeven. De nieuwe opgaven in het landelijk gebied zijn daarvoor leidend.

De ledenraad van O-gen gaat zelfstandig een opdracht verstrekken aan een externe partij om te onderzoeken op welke wijze de toekomst van de coöperatie kan worden vormgegeven. Op basis van deze uitkomsten kunnen wij bezien op welke wijze wij hen kunnen blijven inzetten voor de maatschappelijke opgave in het landelijk gebied. In het bestuurlijk overleg is de afspraak gemaakt dat de provincies Utrecht en Gelderland na de uitkomsten van het externe onderzoek samen met de voorzitter van O-gen daarover in gesprek gaan.

ChristenUnie**Vraag 1**

De brief van GS geeft inzicht in de inzet van de provincie in procesmatig en financieel opzicht. Wat kan er gezegd worden over de samenwerking en het onderling vertrouwen tussen O-gen en de provincie sinds het besluit van december 2018?

Antwoord:

In 2018 heeft de Gebiedscoöperatie O-gen aangegeven zich te willen richten op de uitvoering van projecten en hebben zij aangegeven de wettelijke adviesrol los te laten. Dit is in het besluit van 18 december geëffectueerd. Bij dit besluit heeft de Gebiedscoöperatie gevraagd om €810.000 voor de transitie van O-gen beschikbaar te stellen. Deze middelen zijn gereserveerd. Ook is gevraagd om een gezamenlijk onderzoek. Uiteindelijk is Berenschot geselecteerd om het onderzoek uit te voeren.

Parrallel hieraan is door de Gebiedscoöperatie O-gen bezwaar gemaakt op de intrekking van de exploitatiesubsidie. Ook hebben zij een 'noodsignaal' verzonden. Op 18 februari 2019 is de motie 'Lucht voor O-gen' aangenomen en is op basis hiervan de exploitatiesubsidie verlengd tot eind september 2019. O-gen heeft echter het bezwaar in stand gehouden en aanvullende gronden aangevoerd. De bezwaarschriftencommissie heeft in haar beslissing geconcludeerd dat GS op goede gronden heeft besloten de subsidiëring te beëindigen en dat de aanpak redelijk en zorgvuldig heeft plaatsgevonden.

Tijdens het onderzoek uitgevoerd door Berenschot is het vertrouwen gegroeid. Dit is een intensief proces geweest wat in goede samenwerking is uitgevoerd. Het proces heeft geleid tot een gezamenlijk gedragen resultaat.

In het bestuurlijk overleg van 26 september 2019 is dit bestuurlijk bevestigd en hebben we met elkaar naar de toekomst gekeken. Sindsdien zijn stappen voorwaarts gezet in de samenwerking. November 2019 hebben wij een transitievergoeding verstrekt aan de Gebiedscoöperatie O-gen om de slag naar een uitvoeringsorganisatie te maken. Deze hebben wij met €101.000 verhoogd om tot een gewijzigde inrichting van de organisatie te komen conform het transitieplan van O-gen. Begin 2020 hebben wij een drietal opdrachten verstrekt. Tevens hebben we januari 2020 een viertal subsidievoorstellen beoordeeld en hebben we O-gen op de hoogte gebracht van aanvullende subsidiemogelijkheden. Ook hebben we bestuurlijk en ambtelijk contact gezocht met de provincie Gelderland over subsidiemogelijkheden daar. Sinds oplevering van het rapport van Berenschot zijn er 3 bestuurlijke overleggen gevoerd met O-gen over de onderlinge samenwerking.

Eind maart ontvingen wij het vertrouwelijk bericht dat de publieke partners in de gebiedsraad van O-gen bijeen zouden gaan komen om het principebesluit te nemen om de werkorganisatie op te heffen. We hebben Gelderland daarop benaderd en samen het aanbod gedaan om op korte termijn om de tafel te gaan zitten. Toen de publieke partners dat principebesluit daadwerkelijk hadden genomen en wij op 1 april daarvan formeel in kennis zijn gesteld hebben Utrecht en Gelderland samen dat aanbod herhaald. Zo'n gesprek vond op verzoek van O-gen plaats na de bijeenkomst van de gebiedsraad, waarin het principebesluit van de publieke partners werd bekrachtigd. Het gesprek van de twee provincies en O-gen heeft intussen plaatsgevonden, en wel op 7 mei jl.

Vraag 2:

De brief van O-gen verhaalt over grote inspanningen, slepende processen en gesprekken, met magere resultaten, en de brief van GS rept ook over grote inspanningen die voor O-gen verricht zijn. En toch zijn O-gen en de Provincie naar het lijkt niet tot een goede, duurzame en effectieve samenwerkingsrelatie gekomen. Kan Gedeputeerde, nu geconfronteerd met het besluit van de Gebiedscoöperatie, aangeven of en wat het kernprobleem is geweest, en reflecteren wat de provincie wellicht anders had kunnen doen in dit proces?

Antwoord:

Met de keuze van O-gen om de wettelijke adviestaak neer te leggen en als marktpartij verder te gaan, zijn we gehouden aan alle aanbesteding- en subsidieprocedures. In deze nieuwe vorm is het ook noodzakelijk om breder in de markt naar opdrachtgevers te kijken dan alleen de provincie Utrecht. Binnen de nieuwe vorm heeft de provincie Utrecht zich sterk ingespannen en in de breedte gekeken naar waar en hoe O-gen in te zetten voor de uitvoering van onze maatschappelijke opgave. De provincie heeft ook bij herhaling laten weten in O-gen een waardevolle partner te zien. In onze beleving verwachtte de Gebiedscoöperatie O-gen op korte termijn meer financiële middelen en vooral ook meerjarige projectsubsidies van de provincie te kunnen ontvangen.

Vraag 3:

Het rapport van Berenschot "Samenwerken voor de vitaliteit en kwaliteit van het landelijk gebied in Utrecht-Oost" (september 2019) leverde een samenwerkingsmodel op. Het rapport is uiteindelijk door O-gen en de provincie omarmd. We krijgen de indruk dat er verschillen zijn (ontstaan) tussen de interpretatie en de uitwerking (mogelijkheden van opdrachtverlening en subsidieaanvragen) van dit model bij de provincie c.q O-gen. Kan de Gedeputeerde hierop reflecteren? Zo nee, was er wel gezamenlijk commitment ten aanzien van het nieuwe model?

Antwoord:

Nee, er zijn geen verschillen ontstaan tussen de interpretatie en uitwerking van dit model. Voor zowel de provincie als O-gen was helder wat wel en niet mogelijk is. Ook was er een gezamenlijk commitment ten aanzien van het nieuwe model. De Gebiedscoöperatie O-gen heeft ervoor gekozen vooral in te zetten op meerjarige projectsubsidies (begrotingssubsidies). Deze bleken helaas slechts ten dele subsidiabel. Vanuit de provincie hebben wij onze verantwoordelijkheid genomen door actief op zoek te gaan naar mogelijkheden voor opdrachtverstrekking aan de Gebiedscoöperatie O-gen.

Vraag 4:

Een van de randvoorwaarden voor O-gen was meerjarige programmatische financiering door de provincie, onder meer vanwege het feit dat het creëren van publieke waarden meerjarige vraagstukken en meerjarige programma's betreft. Dit is niet mogelijk gebleken, waarom niet?

Antwoord:

De provincie is zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van haar beleid. Meerdere malen is aangegeven aan O-gen dat zij financiering kunnen ontvangen vanuit opdrachten en projectsubsidies. Deze projecten kunnen meerjarig zijn, de looptijd is niet gelimiteerd. Het was de keuze van O-gen om dit programmatisch te willen doen. Het vraagt voldoende mate van concreetheid van O-gen om subsidie op basis van een programma (meerdere projecten in één aanvraag) te kunnen verstrekken. Wij hebben benadrukt dat het indienen van losse, kwalitatief goede, subsidieaanvragen het meest kansrijk is voor O-gen. Na de initiële voorstellen en onze feedback daarop hebben wij tot op heden nog geen daadwerkelijke subsidieaanvragen ontvangen.

Daarnaast was het ook een onderdeel van het besluit van december 2018 om de 'harde opgaven' terug te halen naar de provincie (de projecten met een afdwingbare prestatie). Dit om als provincie grip te hebben op het behalen van de programmadoelen en meer direct te kunnen sturen op een doelmatige besteding van middelen en beheersing van de risico's. Niet alle provinciale opgaven zijn geschikt om op basis van een programmatische aanpak bij O-gen of andere marktpartijen weg te zetten.

Vraag 5:

Heeft Gedeputeerde rondom het voorgenomen besluit van O-gen naast de ter-kennis-neming enige vorm van handreiking gedaan richting O-gen?

Antwoord:

Wij hebben direct toen ons de aankondiging van het bericht van het principebesluit van de publieke partners in de gebiedsraad van O-gen bereikte contact opgenomen met de provincie Gelderland. De twee provincies hebben het aanbod gedaan op korte termijn gezamenlijk bestuurlijk met O-gen in overleg te gaan. Zo'n gesprek vond op verzoek van O-gen plaats na de bijeenkomst van de gebiedsraad, waarin het principebesluit van de publieke partners werd bekrachtigd. Het gesprek van de twee provincies en O-gen heeft intussen plaatsgevonden, en wel op 7 mei jl.

Vraag 6:

Kan Gedeputeerde al schetsen wat de directe (met betrekking tot lopende projecten) en indirecte gevolgen (bijv. expertise en deskundigheid, draagvlak, samenwerking met gemeenten) zijn van het besluit van O-gen?

Antwoord:

Over de lopende projecten vindt ambtelijk overleg plaats. Voorsnog is het beeld dat lopende projecten afgerond kunnen worden voor 31 oktober, dan wel overgedragen kunnen worden aan andere partijen die deze werkzaamheden van de Gebiedscoöperatie kunnen overnemen.

De indirecte gevolgen zijn nog niet goed te overzien. Deze hangen af van de keuzes die de coöperatie nu ook zelf gaat maken nu de werkorganisatie weg gaat vallen. De expertise en deskundigheid van de diverse (overheid)partijen in het oosten van de provincie kwam samen in O-gen. We zullen nu mogelijk naar nieuwe vormen moeten gaan zoeken om deze expertise en deskundigheid te benutten. Ook om draagvlak te creëren voor maatregelen in het oosten van de provincie. In het nieuw op te stellen uitvoeringsprogramma voor het landelijk gebied wordt de samenwerking met gebiedspartners uiteraard meegenomen.

Vraag 7:

Volgens planning zal de evaluatie van de Agenda Vitaal Platteland voor de zomer beschikbaar komen. Op welke wijze kan Gedeputeerde ervoor in staan om tijdig opvolging en invulling te geven aan de evaluatie, ook nu O-gen wegvalt?

Antwoord:

De planning van de evaluatie is opgeschoven. Als gevolg van corona konden de geplande groepsgesprekken geen doorgang vinden. Deze zijn nu alsnog digitaal in kleinere verbanden gepland. We verwachten de resultaten van de evaluatie in ieder geval in de zomer.

Het tijdig opvolgen van de uitkomsten van de evaluatie heeft geen direct verband met het opheffen van de werkorganisatie van O-gen. Onderdeel van de evaluatie is de samenwerking met de Gebiedscoöperatie O-gen en met gebiedspartners. Deze evaluatie wachten wij af.

Vraag 8:

Heeft het overleg tussen O-gen, provincie Gelderland en provincie Utrecht al plaats gevonden, en zo ja, wat heeft dat overleg opgeleverd?

Antwoord:

Het gesprek heeft inmiddels plaatsgevonden. O-gen heeft daarin aangegeven dat de voorzitter van de ledencommissie is gevraagd om een opdracht te schrijven om onderzoek te doen en advies uit te brengen over de toekomst van de coöperatie en hoe samenwerking in het gebied te organiseren. Deze opdracht zal aanbesteed worden aan een externe partij. De afspraak is dat de uitkomsten besproken zullen worden in een gezamenlijk overleg met de provincies Utrecht en Gelderland.

Vraag 9:

O-gen heeft destijds besloten om het spoor van de uitvoering te kiezen (en daarmee de wettelijke adviesrol neer te leggen). Heeft GS, met het oog op het belang en de waarde van de Gebiedscoöperatie in Utrecht-oost, de optie met O-gen besproken om het spoor van de Wettelijke adviesrol te heroverwegen? Liggen daar nog kansen en mogelijkheden wat de provincie betreft?

Antwoord:

In het nieuwe uitvoeringsprogramma voor het landelijk gebied is het uiteraard van belang om met gebiedspartners samen te werken. De organisatie van een eventuele adviescommissie moet aansluiten op de taak die wij ze vragen te vervullen in het instellingsbesluit. In haar huidige coöperatieve vorm is het voor O-gen niet mogelijk om opnieuw deze wettelijke adviesrol te gaan vervullen. O-gen gaat de komende periode zelf onderzoek doen naar de toekomst en mogelijke rollen van de coöperatie.

Vraag 10.1:

GS heeft er, bijvoorbeeld bij de uitvoering van het beleid 'inzet Landbouwcoaches' voor gekozen om hier een meervoudige aanbesteding van te maken, terwijl O-gen als gebiedscommissie deskundigheid en expertise op dit terrein heeft en het in juridisch opzicht ook middels een enkelvoudige aanbesteding aan O-gen gegund had kunnen worden, wat ook nog tijdwinst had opgeleverd. Wat is de argumentatie voor die meervoudige aanbesteding?

Antwoord:

Vanwege de omvang van de opdracht is het niet mogelijk om dit enkelvoudig in de markt te zetten. Bovendien wilden wij middels een marktconsultatie de voor- en nadelen van de verschillende modellen onderzoeken alvorens tot opdrachtverlening over te gaan. Deze marktconsultatie, waaraan O-gen ook heeft deelgenomen, heeft reeds plaatsgevonden. De aanbesteding moet nog plaatsvinden.

Vraag 10.2:

De Provincie werkt op andere terreinen samen met bijv. Het Utrechts Landschap en Landschap Erfgoed Utrecht, en heeft met deze organisaties meerjaren-afspraken gemaakt. Was dit ook mogelijk geweest met O-gen, en zo ja, waarom is er niet voor deze vorm van samenwerking en financiering gekozen?

Antwoord:

Zie ook de beantwoording vraag 2b van de SGP.

O-gen heeft juridisch een andere positie dan de genoemde organisaties. De partnerinstellingen van de provincie zijn of geen ondernemer of ze hebben een duidelijke knip gelegd in hun boekhouding. Ze garanderen uitvoeringskennis en continuïteit op provinciale beleidsterreinen waar onvoldoende kansen liggen voor marktpartijen. De Gebiedscoöperatie O-gen is daarentegen wel een onderneming. De uitvoeringsactiviteiten die O-gen aanbiedt, worden in voldoende mate aangeboden op een markt.

Vanwege bovenstaande is het niet mogelijk om soortgelijke meerjarenafspraken als met HUL, LEU of IVN te maken.

Vraag 10.3:

Gebiedscommissie Utrecht-West heeft gekozen voor het spoor van Wettelijke adviesrol. Wat is het jaarlijks budget voor Utrecht-West vanaf 01-01-2019?

Antwoord:

In 2020 is dit vastgesteld op €750.000. Dit wordt jaarlijks opnieuw bekeken op basis van de plannen van Utrecht-West en de beschikbare middelen van de provincie. Onderdeel van het nieuwe uitvoeringsprogramma voor het landelijk gebied is ook het budget voor de Gebiedscommissie Utrecht-West.